

UREĐIVAČKA POLITIKA ČASOPISA ARHEOLOGIJA I PRIRODNE NAUKE

Časopis *Arheologija i prirodne nauke* posvećen je temama iz naučnih oblasti: arheologije, istorije arhitekture, istorije umetnosti, antropologije, arheozoologije, arheobotanike, geofizike, računarskog inženjerstva i ostalih srodnih disciplina.

Časopis *Arheologija i prirodne nauke* je kao samostalno izdanje počeo da izlazi 2005. godine kao glasilo Centra za nove tehnologije Viminacium i Arheološkog instituta iz Beograda.

Časopis *Arheologija i prirodne nauke* objavljuje originalne, prethodno neobjavljene radove: originalne naučne radove, pregledne radove, izveštaje sa iskopavanja, kritike i prikaze.

Časopis *Arheologija i prirodne nauke* je dostupan u režimu otvorenog pristupa.

Jezici na kojima se mogu predati članci su engleski, nemački ili francuski. Ukoliko je rad napisan na engleskom jeziku, rezime može biti na srpskom (za domaće autore) ili engleskom (za strane autore), dok kod članaka predatih na nemačkom ili francuskom, rezimei moraju biti na engleskom jeziku.

Rukopisi za štampanje u časopisu predaju se sekretaru redakcije, a prema Uputstvu za autore o načinu pripreme članka.

Časopis *Arheologija i prirodne nauke* izlazi jedanput godišnje.

Redakcija ne sme imati bilo kakav sukob interesa u vezi sa rukopisima koje razmatra. Ako sukob interesa postoji kod jednog ili više članova redakcije, ti članovi se isključuju iz postupka izbora recenzenata i odlučivanja o sudbini rukopisa. Urednik i članovi redakcije su dužni da blagovremeno prijave postojanje sukoba interesa.

Redakcija je dužana da sud o rukopisu donosi na osnovu njegovog sadržaja, bez rasnih, polnih/rodnih, verskih, etničkih ili političkih predrasuda.

Urednici članovi redakcije ne smeju da koriste neobjavljen materijal iz predatih rukopisa za svoja istraživanja bez izričite pisane dozvole autora, a informacije i ideje iznesene u predatim rukopisima moraju se čuvati kao poverljive i ne smeju se koristiti za sticanje lične koristi.

U časopisu *Arheologija i prirodne nauke* sprovodi se sistem *double-blind* recenziranja radova. Urednik i članovi redakcije dužni su da preduzmu sve razumne mere kako bi identitet recenzenata ostao nepoznat autorima pre, tokom i nakon postupka recenzije i kako bi identitet autora ostao nepoznat recenzentima do okončanja postupka recenzije.

Radove pripremljene za štampu treba predati sekretaru redakcije, od 01. do 30. juna za svesku koja izlazi do kraja tekuće godine. Redakcija se sastaje nakon predaje svih radova i na prvom sastanku redakcije biraju se recenzenti.

OBAVEZE UREDNIKA I REDAKCIJE

Redakcija časopisa *Arheologija i prirodne nauke* donosi konačnu odluku o tome koji će se rukopisi objaviti. Prilikom donošenja odluke redakcija se rukovodi uređivačkom politikom vodeći računa o zakonskim propisima koji se odnose na klevetu, kršenja autorskih prava i plagiranje.

Redakcija zadržava diskreciono pravo da primljene rukopise proceni i ne objavi, ukoliko utvrdi da ne odgovaraju propisanim sadržinskim i formalnim kriterijumima. U redovnim okolnostima, redakcija obaveštava autora o tome da li je prihvatila tekst najduže u roku od 120 dana od datuma prijema rukopisa.

OBAVEZE AUTORA

Autori garantuju da rukopis predstavlja njihov originalan doprinos, da nije objavljen ranije i da se ne razmatra za objavljivanje na drugom mestu. Istovremeno predavanje istog rukopisa u više časopisa predstavlja kršenje etičkih standarda. Takav rukopis se momentalno isključuje iz daljeg razmatranja.

Ako autori delimično ili u potpunosti prenose prava na izdavača: Autori takođe garantuju da nakon objavljivanja u časopisu *Arheologija i prirodne nauke*, rukopis neće biti objavljen u drugoj publikaciji na nekom drugom jeziku bez saglasnosti izdavača.

U slučaju da je poslati rukopis rezultat naučno-istraživačkog projekta ili da je, u prethodnoj verziji, bio izložen na skupu u vidu usmenog saopštenja (pod istim ili sličnim naslovom), detaljniji podaci o projektu, konferenciji i slično, navode se u odeljku ispred prve fusnote rada, koji treba označiti zvezdicom. Rad koji je već objavljen u nekom časopisu ne može biti preštampan u časopisu *Arheologija i prirodne nauke*.

Autori su dužni da se pridržavaju etičkih standarda koji se odnose na naučnoistraživački rad. Autori garantuju i da rukopis ne sadrži neosnovane ili nezakonite tvrdnje i ne krši prava drugih. Izdavač neće snositi nikakvu odgovornost u slučaju ispostavljanja bilo kakvih zahteva za naknadu štete.

Sadržaj rada

Rad treba da sadrži dovoljno detalja i referenci kako bi se recenzentima, a potom i čitaocima omogućilo da provere tvrdnje koje su u njemu iznesene. Namerno iznošenje netačnih tvrdnji predstavlja kršenje etičkih standarda. Prikazi, kritike i stručni članci moraju biti precizni i objektivni. Ovi radovi se takođe recenziraju i odluku o njihovom prihvatanju donosi redakcija, na osnovu pozitivnih recenzija.

Autori snose svu odgovornost za sadržaj predatih rukopisa i dužni su da, ako je to potrebno, pre njihovog objavljivanja pribave saglasnost svih lica ili institucija koje su neposredno učestvovala u istraživanju koje je u rukopisu predstavljeno.

Autori koji žele da u rad uključe ilustracije, tabele ili druge materijale koji su već negde objavljeni dužni su da za to pribave saglasnost nosilaca autorskih prava. Materijal za koji takvi dokazi nisu dostavljeni smatraće se originalnim delom autora.

Autorstvo

Autori su dužni da kao autore navedu samo ona lica koja su značajno doprinela sadržaju rukopisa, odnosno dužni su da sva lica koja su značajno doprinela sadržaju rukopisa navedu kao autore. Ako su u bitnim aspektima istraživačkog projekta i pripreme rukopisa učestvovala i druga lica koja nisu autori, njihov doprinos treba pomenuti u napomeni ili zahvalnici.

Navođenje izvora

Autori su dužni da ispravno citiraju izvore koji su bitno uticali na sadržaj istraživanja i rukopisa. Informacije koje su dobili u privatnom razgovoru

ili korespondenciji sa trećim licima, prilikom recenziranja prijava projekata ili rukopisa i slično, ne smeju se koristiti bez izričite pisane dozvole izvora.

Plagijarizam

Plagiranje, odnosno preuzimanje tuđih ideja, reči ili drugih oblika kreativnog izraza i predstavljanje kao svojih, predstavlja grubo kršenje naučne i izdavačke etike. Plagiranje može da uključuje i kršenje autorskih prava, što je zakonom kažnjivo.

Plagijat obuhvata sledeće:

- doslovno ili gotovo doslovno preuzimanje ili smišljeno parafraziranje (u cilju prikrivanja plagijata) delova tekstova drugih autora bez jasnog ukazivanja na izvor ili obeležavanje kopiranih fragmenata (na primer, korišćenjem navodnika);
- kopiranje slika ili tabela iz tuđih radova bez pravilnog navođenja izvora i/ili bez dozvole autora ili nosilaca autorskih prava.

Rukopisi kod kojih postoje jasne indicije da se radi o plagijatu biće automatski odbijeni i autorima će biti privremeno zabranjeno da objavljuju u časopisu *Arheologija i prirodne nauke*.

Ako se ustanovi da je rad koji je objavljen u časopisu plagijat, isti će biti povučen u skladu sa procedurom opisanom pod *Povlačenje već objavljenih radova*, a autorima će biti privremeno zabranjeno da objavljuju u časopisu *Arheologija i prirodne nauke*.

Sukob interesa

Autori su dužni da u radu ukažu na finansijske ili bilo koje druge sukobe interesa koji bi mogli da utiču na iznesene rezultate i interpretacije.

Greške u objavljenim radovima

U slučaju da autori otkriju važnu grešku u svom radu nakon njegovog objavljivanja, dužni su da momentalno o tome obaveste urednika ili izdavača i da sa njima sarađuju kako bi se rad povukao ili ispravio.

Predavanjem rukopisa redakciji *Arheologija i prirodne nauke* autori se obavezuju na poštovanje navedenih obaveza.

OBAVEZE RECENZENATA

Recenzenti su dužni da stručno, argumentovano, nepristrasno i u zadatim rokovima dostave uredniku ocenu naučne vrednosti rukopisa.

Recenzenti evaluiraju radove u odnosu na usklađenost teme rada sa profilom časopisa, relevantnost istraživane oblasti i primenjenih metoda, originalnost i naučnu relevantnost podataka iznesenih u rukopisu, stil naučnog izlaganja i opremljenost teksta naučnim aparatom.

Recenzent koji ima osnovane sumnje ili saznanja o kršenju etičkih standarda od strane autora dužan je da o tome obavesti urednika. Recenzent treba da prepozna važne objavljene radove koje autori nisu citirali. On treba da upozori urednika i na bitne sličnosti i podudarnosti između rukopisa koji se razmatra i bilo kojeg drugog objavljelog rada ili rukopisa koji je u postupku recenzije u nekom drugom časopisu, ako o tome ima lična saznanja. Ako ima saznanja da je isti rukopis razmatra u više časopisa u isto vreme, recenzent je dužan da o tome obavesti urednika.

Recenzent ne sme da bude u sukobu interesa sa autorima ili finansijerom istraživanja. Ukoliko postoji sukob interesa, recenzent je dužan da o tome momentalno obavesti urednika.

Recenzent koji sebe smatra nekompetentnim za temu ili oblast kojom se rukopis bavi dužan je da o tome obavesti urednika.

Recenzija mora biti objektivna. Komentari koji se tiču ličnosti autora smatraju se neprimereanim. Sud recenzenata mora biti jasan i potkrepljen argumentima.

Rukopisi koji su poslani recenzentu smatraju se poverljivim dokumentima. Recenzenti ne smeju da koriste neobjavljen materijal iz predatih rukopisa za svoja istraživanja bez izričite pisane dozvole autora, a informacije i ideje iznesene u predatim rukopisima moraju se čuvati kao poverljive i ne smeju se koristiti za sticanje lične koristi.

POSTUPAK RECENZIJJE

Primljeni radovi podležu recenziji. Cilj recenzije je da redakciji pomogne u donošenju odluke o tome da li rad treba prihvatiti ili odbiti i da kroz proces komunikacije sa autorima poboljša kvalitet rukopisa.

Svaki rad predat redakciji časopisa *Arheolo-*

gija i prirodne nauke dobija po dva recenzenta. Recenzenti su istaknuti istraživači, u naučnom zvanju istom ili višem od autora rukopisa, kompetentni u oblasti kojom se rukopis bavi. Predlog recenzenata daje redakcija, a usvaja glavni i odgovorni urednik.

Rukopisi se recenziraju po sistemu *double-blind*, koji podrazumeva anonimnu recenziju: identitet autora je nepoznat recenzentima i obrnuto.

Recenzent je dužan da recenziju pošalje redakciji najkasnije u roku od 30 dana nakon prijema rukopisa. Recenzenti za svoj rad ne dobijaju honorare.

Ukoliko recenzenti traže izmene u rukopisu, autori su dužni da u roku od 30 dana redakciji vrate izmenjen rukopis, ili ukoliko ne izmene, uz rukopis dostave argumentovano obrazloženje zašto izmena nije učinjena. Isto važi i za radove koji nisu pripremljeni u skladu sa uputstvom za autore.

Odluku o prihvatanju rukopisa za štampu donosi redakcija časopisa *Arheologija i prirodne nauke* većinom glasova na predlog recenzenata, a u skladu sa izmenama na rukopisu koje su autori izvršili ili u skladu sa dostavljenim obrazloženjem.

Nakon konačnog formiranja sadržaja broja, rukopisi idu na lekturu, a potom se šalju grafičkom dizajneru koji treba da uradi prelom za štampu. Pre odlaska u štampu rade se još dve korekture u PDF formatu. Konačno odobrenje za štampanje časopisa *Arheologija i prirodne nauke* daje glavni i odgovorni urednik. Rukopis celog broja u štampariji treba da bude do 30. novembra.

Predloženi recenzenti od strane redakcije, dobijaju recenzentski obrazac koji sadrži niz pitanja na koja treba odgovoriti, a koja recenzentima ukazuju koji su to aspekti koje treba obuhvatiti kako bi se donela odluka o sudbini jednog rukopisa. U završnom delu obrasca, recenzenti moraju da navedu svoja zapažanja i predloge kako da se podneti rukopis poboljša. Identitet recenzenata ostaje nepoznat autorima pre, tokom i nakon postupka recenzije. Autorima se preporučuje da prilikom pisanja radova izbegavaju formulacije koje bi mogle otkriti njihov identitet. Redakcija garantuje da će pre slanja rukopisa na recenziju iz njega biti uklonjeni lični podaci autora (pre svega, ime i afilijacija) i da će se preduzeti sve razumne mere kako bi identitet autora ostao nepoznat recenzentima do okončanja postupka recenzije.

Izbor recenzenata spada u diskreciona prava redakcije. Recenzenti moraju da raspolažu relevantnim znanjima u vezi sa oblašću kojom se rukopis

bavi i poželjno je da to ne budu autori koji su u skorije vreme objavljivali publikacije zajedno (kao koautori) sa bilo kojim od autora podnesenog rada.

Tokom čitavog procesa, recenzenti deluju nezavisno jedni od drugih. Recenzentima nije poznat identitet drugih recenzentata. Ako odluke recenzentata nisu iste (prihvatiti / odbiti), glavni urednik može da traži mišljenje drugih recenzentata.

Tokom postupka recenzije urednik može da zahteva od autora da dostave dodatne informacije, ako su one potrebne za donošenje suda o naučnom doprinosu rukopisa. Urednik i recenzenti moraju da čuvaju takve informacije kao poverljive i ne smeju ih koristiti za sticanje lične koristi.

Redakcija je dužna da obezbedi kontrolu kvaliteta recenzije. U slučaju da autori imaju ozbiljne i osnovane zamerke na račun recenzije, redakcija će proveriti da li je recenzija objektivna i da li zadovoljava akademske standarde. Ako se pojavi sumnja u objektivnost ili kvalitet recenzije, urednik će tražiti mišljenje drugih recenzentata.

RAZREŠAVANJE SPORNIH SITUACIJA

Svaki pojedinac ili institucija mogu u bilo kom trenutku da uredniku i/ili redakciji prijave saznanja o kršenju etičkih standarda i drugim nepravilnostima i da o tome dostave neophodne informacije/dokaze.

Provera iznesenih navoda i dokaza

- Urednik će u dogovoru sa redakcijom odlučiti o pokretanju postupka koji ima za cilj proveru iznesenih navoda i dokaza.

- Tokom tog postupka svi izneseni dokazi smatraće se poverljivim materijalom i biće predloženi samo onim licima koja su direktno uključena u postupak.

- Licima za koja se sumnja da su prekršila etičke standarde biće data mogućnost da odgovore na optužbe iznesene protiv njih.

- Ako se ustanovi da je zaista došlo do nepravilnosti, proceniće se da li ih treba okarakterisati ako manji prekršaj ili grubo kršenje etičkih standarda.

Manji prekršaj

Situacije okarakterisane kao manji prekršaj rešavaće se u direktnoj komunikaciji sa licima

koja su prekršaj učinila, bez uključivanja trećih lica, npr.:

- obaveštavanjem autora/recenzenata da je došlo do manjeg prekršaja koji je proistekao iz nerazumevanja ili pogrešne primene akademskih standarda;

- pismo upozorenja autoru/recenzentu koji je učinio manji prekršaj.

Grubo kršenje etičkih standarda

Odluke u vezi sa grubim kršenjem etičkih standarda donosi urednik u saradnji sa redakcijom i, ako je to potrebno, malom grupom stručnjaka. Mere koje će preduzeti mogu biti sledeće (i mogu se primenjivati pojedinačno ili istovremeno):

- objavljivanje saopštenja ili uvodnika u kom se opisuje slučaj kršenja etičkih standarda;

- slanje službenog obaveštenja rukovodiocima ili poslodavcima autora/recenzenata;

- povlačenje objavljenog rada u skladu sa procedurom opisanom pod *Povlačenje već objavljenih radova*;

- autorima će biti zabranjeno da tokom određenog perioda šalju radove u časopis;

- upoznavanje relevantnih stručnih organizacija ili nadležnih organa sa slučajem kako bi mogli da preduzmu odgovarajuće mere.

Prilikom razrešavanja spornih situacija redakcija časopisa se rukovodi smernicama i preporukama Odbora za etiku u izdavaštvu (Committee on Publication Ethics – COPE): <http://publicationethics.org/resources/>.

POVLAČENJE VEĆ OBJAVLJENIH RADOVA

U slučaju kršenja prava izdavača, nosilaca autorskih prava ili autora, povrede profesionalnih etičkih kodeksa, tj. u slučaju slanja istog rukopisa u više časopisa u isto vreme, lažne tvrdnje o autorstvu, plagijata, manipulacije podacima u cilju prevare, kao i u svim drugim slučajevima grubog kršenja etičkih standarda, objavljeni rad se mora povući. U nekim slučajevima već objavljeni rad se može povući i kako bi se ispravile naknadno uočene greške.

Standardi za razrešavanje situacija kada mora doći do povlačenja rada definisani su od strane biblioteka i naučnih tela, a ista praksa je usvojena i od strane časopisa *Arheologija i prirodne nauke*:

u elektronskoj verziji izvornog članka (onog koji se povlači) uspostavlja se veza (HTML link) sa obaveštenjem o povlačenju. Povučeni članak se čuva u izvornoj formi, ali sa vodenim žigom na PDF dokumentu, na svakoj stranici, koji ukazuje da je članak povučen (RETRACTED).

OTVORENI PRISTUP

Časopis *Arheologija i prirodne nauke* je dostupan u režimu otvorenog pristupa. Članci objavljeni u časopisu mogu se besplatno preuzeti sa sajta i koristiti u skladu sa licencom Creative Commons — Autorstvo-Nekomercijalno-Bez prerada 3.0 Srbija (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/rs/>).

Postupak predavanja rukopisa, recenzija i objavljivanje radova su besplatni.

SAMOARHIVIRANJE

Časopis *Arheologija i prirodne nauke* omogućava autorima da prihvaćena, recenzirana verzija rukopisa, kao i finalna, objavljena verzija u PDF formatu deponuju u institucionalni repozitorijum i/ili nekomercijalne baze podataka, ili da rad objave na ličnim veb stranicama (uključujući i profile ne društvenim mrežama za naučnike, kao što su ResearchGate, Academia.edu itd.) i/ili na sajtu institucije u kojoj su zaposleni, a u skladu sa odredbama licence Creative Commons Autorstvo-Nekomercijalno-Bez prerada 3.0 Srbija (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/rs/>), u bilo koje vreme nakon objavljivanja u časopisu. Pri tome se moraju navesti osnovni bibliografski podaci o članku objavljenom u časopisu (autori, naslov rada, naslov časopisa, volumen, sveska, paginacija), a mora se navesti i digitalni identifikator objekta – DOI objavljenog članka u formi HTML linka.

AUTORSKA PRAVA

Kada je rukopis prihvaćen za objavljivanje, autori prenose autorska prava na izdavača.

Na izdavača se prenose sledeća prava na rukopis, uključujući i dodatne materijale, i sve delove, izvode ili elemente rukopisa:

- pravo da reprodukuje i distribuira rukopis u štampanom obliku, uključujući i štampanje na zahtev;
- pravo na štampanje probnih primeraka, reprint i specijalnih izdanja rukopisa;
- pravo da rukopis prevede na druge jezike;
- pravo da rukopis reprodukuje koristeći fotomehanička ili slična sredstva, uključujući, ali ne ograničavajući se na fotokopiranje, i pravo da distribuira ove kopije;
- pravo da rukopis reprodukuje i distribuira elektronski ili optički koristeći sve nosioce podataka ili medija za pohranjivanje, a naročito u mašinski čitljivoj/digitalizovanoj formi na nosačima podataka kao što su hard disk, CD-ROM, DVD, Blu-ray Disc (BD), mini disk, trake sa podacima, i pravo da reprodukuje i distribuira rukopis sa tih prenosnika podataka;
- pravo da sačuva rukopis u bazama podataka, uključujući i onlajn baze podataka, kao i pravo prenosa rukopisa u svim tehničkim sistemima i režimima;
- pravo da rukopis učini dostupnim javnosti ili zatvorenim grupama korisnika na osnovu pojedinačnih zahteva za upotrebu na monitoru ili drugim čitačima (uključujući i čitače elektronskih knjiga), i u štampanoj formi za korisnike, bilo putem interneta, onlajn servisa, ili putem internih ili eksternih mreža.

ODRICANJE ODGOVORNOSTI

Izneseni stavovi u objavljenim radovima ne izražavaju stavove urednika i članova redakcije časopisa. Autori preuzimaju pravnu i moralnu odgovornost za ideje iznesene u svojim radovima. Izdavač neće snositi nikakvu odgovornost u slučaju ispostavljanja bilo kakvih zahteva za naknadu štete.

Redakcija časopisa *Arheologija i prirodne nauke* odlučila je da primenom *Akta o uređivanju naučnih časopisa* Ministarstva za nauku i tehnološki razvoj Republike Srbije, kojim se uređuje opremanje naučnih časopisa u celini, unapredi dosadašnji kvalitet časopisa i na taj način doprinese njegovom potpunijem uključivanju u međunarodni sistem razmene naučnih informacija.

UPUTSTVO AUTORIMA O NAČINU PRIPREME ČLANKA ZA ČASOPIS ARHEOLOGIJA I PIRODNE NAUKE

Redakcija časopisa *Arheologija i prirodne nauke* odlučila je da primenom *Akta o uređivanju naučnih časopisa* Ministarstva za nauku i tehnološki razvoj Republike Srbije, kojim se uređuje opremanje naučnih časopisa u celini, unapredi dosadašnji kvalitet časopisa i na taj način doprinese njegovom potpunijem uključivanju u međunarodni sistem razmene naučnih informacija.

Časopis *Arheologija i prirodne nauke* posvećen je temama iz naučnih oblasti arheologije, istorije arhitekture, istorije umetnosti, antropologije, arheozoolgije, arheobotanike, geofizike, računarskog inženjerstva i ostalih naučnih disciplina i tehnika.

Časopis *Arheologija i prirodne nauke* objavljuje originalne, prethodno neobjavljene radove: originalne naučne radove, pregledne radove, izveštaje sa iskopavanja, kritike i prikaze.

Jezici na kojima se mogu predati članci su engleski, nemački ili francuski. Ukoliko je rad napisan na engleskom jeziku, rezime može biti na srpskom (za domaće autore) ili engleskom (za strane autore), dok kod članaka predatih na nemačkom ili francuskom, rezimei moraju biti na engleskom jeziku.

Članci koji se predaju redakciji časopisa *Arheologija i prirodne nauke* moraju biti opremljeni na standardni način. Svaki tekst koji se predaje treba da sadrži: naslov; ime autora; naziv ustanove (afilijacija); apstrakt; ključne reči; osnovni tekst; rezime; grafičke priloge sa listom ilustracija; bibliografiju; kontakt podatke.

1. Naslov treba da bude kratak i jasan, i da što vernije opiše sadržaj članka. U naslovu treba da se koriste reči prikladne za indeksiranje i pretraživanje. Ako takvih reči nema u naslovu, poželjno je da se naslovu pridoda podnaslov. Naslov se piše u petom ili šestom redu ispod gornje margine velikim masnim (bold) slovima veličine 14 (pts).

2. Autor ili autori članka treba da navedu svoje puno ime i prezime.

3. Autor ili autori treba da navedu zvaničan naziv i sedište ustanove u kojoj su zaposleni, a eventualno naziv i sedište ustanove u kojoj su obavili istraživanja čije rezultate sada objavljuju. Kod složenih institucija navodi se ukupan naziv (na pr.: Univerzitet u Beogradu, Filozofski fakultet, Odeljenje za arheologiju, Beograd).

4. Apstrakt je kratak prikaz sadržaja članka (100-250 reči). Poželjno je da sadrže termine koji se često koriste za indeksiranje i pretraživanje članaka. Apstrakt treba da pruži podatke o cilju istraživanja, metodi, rezultatima istraživanja i zaključku. Apstrakte treba priložiti dvojezično (na srpskom jeziku, engleskom ili nekom drugom jeziku raširene upotrebe). Za sažetke na stranim jezicima nužno je obezbediti kvalifikovanu lekturu, odnosno gramatičku i pravopisnu ispravnost.

5. Ključne reči treba da budu termini koji najbolje opisuju sadržaj članka za potrebe indeksiranja i pretraživanja. Treba ih navoditi na osnovu nekog međunarodnog izvora (popisa, rečnika, tezaurusa) koji je najšire prihvaćen, kao što je lista ključnih reči Web of Science. Broj ključnih reči ne treba da bude veći od 10.

6. Članci ne bi trebalo da prelaze dva autorska tabaka (32 strane), u formatu A4 uključujući napomene i ilustrativni deo. Tekst treba uraditi kompjuterski u fontu Times New Roman ili Arial (12 pts), MS Office Word 97 ili novijim, sa proredom 1,5 i marginama 2,54cm. Osnovni tekst ne sme da sadrži ilustracije, već se one se predaju kao posebni fajlovi.

7. Rukopisi se predaju isključivo na srpskom jeziku u ćirilčnoj verziji pisma (sa podrškom Serbian (Cyrillic)). Ukoliko autor želi da rad pisan na srpskom jeziku preda za štampu u verziji prevedenoj na engleski ili neki drugi jezik raširene upotrebe u međunarodnoj komunikaciji, dužan je da navede ime prevodioca, odnosno lektora koji je tekst priredio za štampu na stranom jeziku. Pored toga, radu pisanom na nekom od stranih jezika treba dodati apstrakt i rezime na srpskom jeziku. Reči, navodi i naslovi pisani na nekom od stranih jezika treba da budu napisani u svom izvornom obliku.

Napomene mogu biti sastavni deo osnovnog teksta. Treba da sadrže manje važne podatke ili odgovarajuća objašnjenja. One nisu zamena za citiranu literaturu. (Poseban odeljak ovog Uputstva govori o načinu citiranja koji treba primenjivati prilikom pisanja tekstova).

8. Rezime treba da sadrži isto što i apstrakt, ali u proširenom obimu koji ne bi smeo da prelazi 1/10 obima osnovnog teksta. Posebno je poželjno da rezime bude u strukturalnom obliku. Za tekstove predate na engleskom jeziku, rezimei treba

da budu predati na srpskom jeziku. Za tekstove predate na nemačkom ili francuskom, predati rezime treba da budu na engleskom jeziku. Pored samog teksta rezimea na odgovarajućem jeziku treba predati naslov rada, ključne reči, kao i afilijaciju autora.

9. Grafički prilozi (fotografije, table, skice, grafikoni itd.) treba da budu dati na jednoobrazan način. Skenirane priloge treba priložiti u rezoluciji 600 dpi/inch, a fotografije u rezoluciji najmanje 300 dpi/inch u formatima TIFF, PSD ili JPG. Grafički prilozi se predaju kao poseban deo rada i ne treba da budu u sastavu osnovnog teksta. Naslove i tekstualne sadržaje ilustrativnih priloga treba priložiti dvojezično (na jeziku rada, na engleskom ili nekom drugom jeziku raširene upotrebe).

10. Citirana literatura obuhvata bibliografske izvore (članke, monografije itd.) i u radu se navodi u vidu referenci u fusnotama i spiska literature / bibliografije na kraju teksta. Ona je je sastavni deo svakog naučnog rada, sa precizno navedenim bibliografskim jedinicama (referencama) koje su citirane. Literatura se navodi na dosledan način, redosledom koji zavisi od standarda navođenja u tekstu i koji je preciziran ovim uputstvom. Literatura se u bibliografiji ispisuje na jeziku i pismu na kome je objavljena. U slučajevima kada je publikacija štampana dvojezično, sve podatke treba navesti dvojezično takođe, ili ukoliko je rezime štampan na drugom jeziku, onda navesti naslov rezimea na tom jeziku.

Način navođenja u bibliografiji:

Popović, I. 2009

Gilt Fibula with Christogram from Imperial Palace in Sirmium (Резиме: Позлаћена фибула са христограмом из царске палате у Сирмијуму) *Starinar* LVII (2007): 101-112.

Publikacije štampane ćirilničnim, grčkim ili bilo kojim drugim nelatiničnim pismom, transkribuju se na latinicu u skladu sa standardima Američkog bibliotečkog društva i Kongresne biblioteke SAD (<http://www.loc.gov/catdir/cpsa/roman.html>), npr:

Citat u tekstu/fusnoti: (Поповић 1988: 67)

Način navođenja u bibliografiji:

Поповић, И. 1988

Античко оруђе од гвожђа у Србију, Београд: Народни музеј.

(Popović, I. 1988

Античко оруђе од гвожђа у Србији, Београд: Народни музеј).

11. Sastavni delovi bibliografskih jedinica

(autorska imena, naslov rada, izvor itd.) navode se u skladu sa usvojenom formom navođenja. Redakcija časopisa *Arheologija i prirodne nauke* prihvatila je preporuku Ministarstva za nauku i tehnološki razvoj i odlučila da autori treba dosledno da primenjuju pravila citiranja i navođenja literature prema uzoru na sistem koji navodimo u daljem delu teksta.

U primerima koji slede navedene su najčeće citirane vrste referenci:

I KNJIGE (MONOGRAFIJE)

1. Autorizovane knjige

a. jedan autor

u tekstu: (Popović 2006)

u literaturi:

Prezime, Inicijal imena. Godina

Naslov monografije (u kurzivu), Mesto izdanja: Izdavač.

Popović, I. 2006

Roma aeterna inter Savum et Danubium, Works of Roman Art from the Petrović-Vasić Collection, Belgrade: Archaeological Institute.

- Potrebno je navesti i naziv serije i broj:

Mirković, M. 1968

Rimski gradovi na Dunavu u Gornjoj Meziji, Dissertationes 6, Beograd: Arheološko društvo Jugoslavije.

Papazoglu, F. 1969

Srednjobalkanska plemena u predrimsko doba (Tribali, Autarijati, Dardanci, Skordisci i Mezi), Djela 30, Centar za balkanološka ispitivanja 1, Sarajevo: Akademija nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine.

b. dva ili tri autora

Između imena prvog i drugog autora, ili drugog i trećeg u bibliografskoj jedinici na srpskom jeziku treba da stoji veznik **i** (ćirilničnim pismom, ako je bibliografska jedinica na ćirilici, a latiničnim **i**, ako je na latinici). Ako je rad naveden u literaturi na engleskom ili nekom drugom stranom jeziku, treba da stoji (bez obzira na korišćeni jezik) engleski veznik and.

u tekstu: (Popović i Borić-Brešković 1994: 16-18) u literaturi:

Popović, I. i Borić-Brešković B. 1994

Ostava iz Bele Reke, Arheološke monografije 7, Beograd: Narodni muzej.

Ivanišević, V., Kazanski, M. and Mastykova, A. 2006

Les necropoles de Viminacium a l'Epoque des Grandes Migrations, Monographies 22, Paris: Association des Amis du Centre d'Histoire et Civilisation de Byzance.

c. četiri i više autora

Za knjige štampane ćirilicom koje imaju četiri i više autora, u osnovnom tekstu navodi se samo ime prvog autora i dodaje se u nastavku **i dr.** Za knjige štampane latinicom koristi se u nastavku skraćeni- ca *et al.* Skraćeniца *etc.* koristi se u slučajevima kada ima više od tri suizdavača ili mesta izdanja.

2. Autorizovane knjige sa pridodatim imenom urednika

u tekstu: (Jeremić 2009: 40)

u Literaturi:

Jeremić, G. 2009

Saldum, Roman and Early Byzantine Fortification, ed. S. Perić, Cahiers des Portes de Fer, Monographies 6, Belgrade: Institute of Archaeology.

3. Priredene knjige (umesto autora - urednik, priređivač, prevodilac) - (ur.), (ed., eds.), (prev.).

u tekstu: (Popović 1994)

u Literaturi:

Popović, I. (ur.) 1994

Античко сребро у Србији, Београд: Народни музеј.

u tekstu: (Morris 2002)

u Literaturi:

Morris, I. (ed.) 2002

Classical Greece-Ancient Histories and Modern Archaeologies, Cambridge: Cambridge University Press.

u tekstu: (Hurst and Owen 2005)

u Literaturi:

Hurst, H. and Owen, S.(eds) 2005

Ancient Colonizations-Analogy, Similarity and Difference, London: Duckworth.

u tekstu: (Радојчић 1960)

u Literaturi:

Радојчић, Н. (prev.) 1960

Законик цара Стефана Душана 1349. и 1354. Београд: Српска академија наука и уметности.

4. Knjiga bez naznačenog autora

u tekstu: (Anon. 1985)

u Literaturi:

Anon. 1985

Anonymi Peri strategias, The Anonymous Byzantine Treatise on Strategy, *Three Byzantine Military Treatise* (trans. G.T. Dennis), Washington DC.

5. Istovremeno citiranje i navođenje više knjiga istog autora

a. pisanih različitim pismom

u tekstu: (Поповић 2002: 23-26; Popović 2006: 33)

u Literaturi:

Поповић, И. 2002

Накит са Јухора, остава или сакрални тезаурус, Археолошке монографије 14, Посебна издања 36, Београд: Народни музеј и Археолошки институт.

Popović, I. 2006

Roma Aeterna inter Savum et Danubium, Works of Roman Art from the Petrović-Vasić Collection, Belgrade: Archaeological Institute.

b. pisanih iste godine

u tekstu: (Dawkins 1996a; Dawkins 1996b)

u Literaturi:

Dawkins, R. 1996a

Climbing Mount Improbable, London: Viking.

Dawkins, R. 1996b

River out of Eden, London: Pfoenix.

6. Citiranje i navođenja poglavlja i odeljka u knjizi (zborniku radova)

u tekstu: (Петровић 1997: 87-90)

u Literaturi:

Петровић, Б. 1997

Накит, у: *Античка бронза Сингидунума*, ур. С. Крунић, Београд: Музеј града, 85-117.

u tekstu: (Samson 1970: 44-68)

u Literaturi:

Samson, C. 1970

Problems of information studies in history, in: *Humanities information research*, S. Stone, ed., Sheffield: CRUS, 44-68.

7. Prevedene knjige

u Literaturi:

Vajron, Dž. G. 2005 (1812)

Čajld Harold, predgovor Z. Paunović, prevod i predgovor N. Tučev, Београд: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.

8. Knjige i članci objavljeni u elektronskom obliku

u tekstu: (Fishman 2005: 11)

u Literaturi:

Fishman, R. 2005

The rise and fall of suburbia, [e-book], Chester: Casle Press. Available through Anglia Ruskin University Library. <http://libweb.anglia.ac.uk>>[pristupljeno 5 juna 2005].

II RADOVI OBJAVLJENI U ZBORNICIMA, AKTIMA KONGRESA I SLIČNO**Prezime, Inicijal imena. Godina**

Naslov rada, Naslov zbornika (kurziv), ur. Inicijal imena. Prezime, Mesto izdanja: Izdavač, broj strane.

Брукнер, О. 1987

Импортована и панонска керамичка продукција са аспекта друштвено-економских промена, у: *Почеци романизације у југоисточном делу провинције Паноније*, ур. М. Стојанов: Нови Сад: Матица српска, 25-44.

Potrebno je navesti i podatke o seriji:

Петровић, П. 1997

Римљани на Тимоку, у: *Археологија источне Србије* (Научни скуп Археологија источне Србије, Београд-Доњи Милановац, децембар 1995), ур. М. Лазих, Центар за археолошка истраживања 18: Београд: Филозофски факултет, 115-131.

III PERIODIKA**Prezime, Inicijal imena. Godina**

Naslov rada, Naziv časopisa (kurziv) broj časopisa: broj strane.

Бајаловић-Хаџи-Пешић, М. 2001

Налази хабанске и постхабанске керамике у Србији, *Годишњак града Београда* 47-48 (2000-2001): 107-121.

- За часописе чији су називи слични, иза назива часописа у загради треба навести место изданја:

Анђелковић, Б. 1988

Праисторијски налази са локалитета Јелица-Градина, *Зборник радова Народног музеја* (Чачак) 18: 81-85.

Анђелковић, Б. 1994

Први резултати анализе мумије из Народног музеја у Београду, *Зборник Народног музеја* (Београд) 15-1: 153-159.

- *Старинар* се, зависно од године изданја, наводи пуним називом:

године 1884-1895 *Старинар Српског археолошког друштва*

године 1906-1914 [новог реда] *Старинар* (н.р.)

године 1922-1942 [трећа серија] *Старинар* (т.с.)

године 1950-2010 [нова серија] *Старинар* (т.с.)

- Уколико се година излажења и година за коју часопис излази разликују, навести и другу годину у загради:

Жеравица, З., и Жеравица, Ј. 1979

Средњовековно насеље у Поповици код Неготина, *Старинар* (н.с.) 28-29 (1977-1978): 201-211.

Rad u štampi / u pripremi

- (u štampi), u tekstu na engleskom jeziku (in press)

- (u pripremi), u tekstu na engleskom jeziku (forthcoming).

u tekstu: (Јовановић, u štampi)

u literaturi:

Јовановић, А. (u štampi)

Бор и околина у античком периоду, у: *Бор и околина у праисторији, антици и средњем веку*, ур. М. Лазих, Бор и Београд: Музеј рударства и металургије и Филозофски факултет.

IV ČLANCI IZ ELEKTRONSKIH ČASOPISA

Članci preuzeti sa interneta iz elektronskih časopisa navode se na isti način kao štampani članci, ali se na kraju dodaje puna veb adresa sa <http://...>

V Doktorske disertacije i magistarske teze

Umesto mesta izdanja i izdavača navodi se naziv fakulteta/univerziteta gde je teza odbranjena.

u literaturi:

Ilić, O. 2005

Ranohrišćanski pokretni nalazi na području dijeceze Dakije od IV do početka VII veka, Magistarski rad, Filozofski fakultet, Univerzitet u Beogradu.

Patch, D. C. 1991
The Origin and Early Development of Urbanism in Ancient Egypt: A regional Study, Ph.D thesis, University of Pennsylvania.

VI Popularni magazini/časopisi i novinski članci

u tekstu: Кашанин, М. 1929

u literaturi:

Кашанин, М. 1929

Музеј савремене уметности, *Политика*, 23. јул, 7-8.

12. Sve reference citirane u tekstu navode se po azbučnom (abecednom ukoliko je tekst na engleskom ili nekom drugom jeziku) redosledu inicijala u prezimenu autora ili početnog slova u nazivu dela (ako autor ili urednik nisu naznačeni).

Predaja radova

13. Prilikom predaje rukopisa, autor treba da navede i svoje kontakt podatke u posebnoj fajlu: adresu ustanove u kojoj je zaposlen i svoju e-mail adresu. Ako ima više autora, navode se kontakt podaci samo prvog autora. Takođe autor je dužan da navede naziv i šifru projekta, odnosno naziv programa u okviru kojeg je članak nastao, kao i naziv institucije koja je finansirala projekat.

14. Svaki od prispelih naučnih radova redakcija časopisa proslediće anonimnim recenzentima. O postupku recenzije, dužnostima i obavezama autora, recenzenata i redakcije, autori se mogu informisati u AKTU O UREĐIVAČKOJ POLITICI časopisa *Arheologija i prirodne nauke*.

15. Radove pripremljene za štampu treba predati sekretaru redakcije. Pored kopije teksta u štampanoj verziji, rad treba dostaviti i u elektronskoj formi na CD-u. Radove pripremljene za štampu treba predati sekretaru redakcije. Pored kopije teksta u štampanoj verziji, rad treba dostaviti i u elektronskoj formi na CD-u ili putem e-meil pošte.

- Štampana verzija rada treba da bude uređena na sledeći način: 1. naslov rada; 2. ime, srednje slovo i prezime autora; 3. afilijacija autora; 4. apstrakt ; 5. ključne reči; 6. osnovni tekst; 7. rezime; 8. bibliografija; 9. ilustrativni deo; 10. spisak ilustracija; 11. kontakt podaci (adresa ili e-mail).

- Digitalna verzija rada treba da sadrži više fajlova: 1. Word fajl u kome su sadržani prvih šest delova rada (1. naslov rada; 2. ime, srednje slovo

i prezime autora; 3. afilijacija autora; 4. apstrakt ; 5. ključne reči; 6. osnovni tekst); 2. Word fajl sa rezimeom rada; 3. Word fajl sa citiranom bibliografijom; 4. folder sa grafičkim priložima; 5. Word fajl sa spiskom ilustracija (dvojezično, na srpskom i engleskom jeziku ili nekom drugom jeziku raširene upotrebe) ; 6. Word fajl sa kontakt podacima.

Rukopisi će biti primljeni samo ukoliko su pisani i opremljeni u skladu sa navedenim pravilima. Ukoliko se autor ne složi sa zahtevima Redakcije, ne uvaži primedbe recenzenta, ili intervencije lektora, rad neće biti štampan. Izmene tekstova nakon dostavljenih recenzija nisu dozvoljene, osim ukoliko se odnose na primedbe recenzenata. Redakcija zadržava pravo da od autora traži da ilustrativne priloge neodgovarajućeg kvaliteta zameni odgovarajućim.

Za dodatna objašnjenja možete se obratiti sekretaru redakcije dr Oliveri Ilić (adresa: Arheološki instiut, Kneza Mihaila 35/IV 11000 Beograd; tel. 381 (0)11 2637 191 ili na e-mail adresi: o.ilic@ai.sanu.ac.rs. olivera.arh011@gmail.com

Redakcija časopisa
ARHEOLOGIJA I PRIRODNE NAUKE